

මහ බැංකුවේ ගිණුම් හා කටයුතු

1969 වර්ෂය සඳහා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ගිණුම් 11 වැනි පරිශීෂ්ටයේ (19) වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත. 1969 දෙසැම්බර් මස අවසානයේදී පැවති තත්ත්වය, 1968 වර්ෂය හා සංසන්දනය කිරීමේදී පහත සඳහන් ප්‍රධාන වෙනස්කම් දක්නට තිබුණි.

				වෙනස (රුපියල් දශලක්ෂ)
මුළු ඉල්ලුම් හා වගකීම්	— 60.4
ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණය	+ 30.8
ඉල්ලුම් තැන්පතු	- 91.2
(එයින් වෙළඳ බැංකුවල)	— 5.2
පිටරට ණය ගැණීම්	+ 227.3
ජාත්‍යන්තර සංවිනය	— 70.3
දේශීය වත්කම්	+ 165.3
(එයින් රජයේ සහ රජය සහතික කළ සුරැකුම් පත්)	+ 112.0
+ වැඩිවීම				— අඩුවීම

1969 මැයි මස 21 වැනි දින වෙනස් වූ, එක්සත් ජනපද බොලර් සඳහා වන මහ බැංකු විනිමය අනුපාතිකයන් 1 අ පරිශීෂ්ටයේ (VIII) වැනි පිටුවෙහි දක්වා ඇත.

වර්ෂය තුළදී රන් පවුම් සහ ඉන්දියානු රුපියල් සඳහා වූ පහත දක්වන මහ බැංකුවේ විනිමය අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම් සිදු නොවීය:—

		විදුලිය පැවරුම් මගින් මිලයට ගැනීම	විදුලිය පැවරුම් මගින් විකිණීම
රන් පවුම් (ලංකා රුපියලකට)	තැන් මිල ඉදිරි මිල (සමසක් දක්වා)	සිලිං 1 පැන්ස 4 53/64 මසකට තැන් මිලෙන් පැන්ස 1/128 ක් වටවම කොට	සිලිං 1 පැන්ස 4 13/61 මසකට තැන් මිලෙන් පැන්ස 1/128 ක අඩි මිලක් ඇතිව
ඉන්දියානු රුපියල් (සියයකට)	තැන් මිල ඉදිරි මිල (සමසක් දක්වා)	රුපියල් 79 1/8 මසකට තැන් මිලෙන් රුපියලකින් 1/32 ක් වටවම කොට	රුපියල් 79 3/10 මසකට තැන් මිලෙන් රුපියලකින් 1/32 ක අඩි මිලක් ඇතිව

මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය ගණුදෙනු (II) පරිශීෂ්ටයේ (24) වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වෙයි.

වාණිජ සහ නිෂ්පාදන ණය වලට සම්බන්ධ භාවිතීය පොරොන්දු නෝට්ටු සහ රජයේ සුරැකුම් පත් ඇපයට තබාගෙන දෙනු ලබන අත්තිකාරම් සඳහා වන මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකයන් වර්ෂයකට සියයට 5½ ක් ව නොවෙනස්ව පැවතුණි. සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී මිලයට ගැනීම හා දේශීයව වගා කළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිතයන් මිලට ගැනීම, විකිණීම හෝ ගබඩා කර තැබීම ආදී කටයුතු සඳහා මුදල් සපයනු වස් සමුපකාර සමිතී වෙත සැපයූ අත්තිකාරම් මුදල් පිලිබදව වන භාවිතීය පොරොන්දු නෝට්ටු ඇපයට තබා ගෙන මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකු වෙත දෙනු ලබන අත්තිකාරම් වෙනුවෙන් අය කෙරෙන පොලී අනුපාතිකය වර්ෂයකට සියයට 3 ක් වශයෙන් නොවෙනස්ව පැවතුණි. වී, රතුඑළඹ, බොම්බයි එළඹ, මිරිස්, අර්තාපල්, අන්තාසි සහ එළවළු නිෂ්පාදනයට අදාලව සමුපකාර සමිතී සතුව ඇති භාවිතීය පොරොන්දු නෝට්ටු

ඇපයට නඩාගෙන, මහ බැංකුව විසින් වෘණිජ බැංකු වෙත දෙනු ලබන අන්ති-
කාරම් සම්බන්ධයෙන් අය කෙරෙන පොළී අනුපාතිකය තව දුරටත්, වර්ෂයකට
සියයට 1 1/2 ක් වශයෙන් නොවෙනස්ව පැවතුණි. එසේම මෙම අනුපාතිකය භාවිතා
වූයේ මේ පහසුකමෙන් ප්‍රයෝජනය ගන්නාවූ වෘණිජ බැංකු විසින් පොරොන්දු
නොවිටු නිකුත් කළවුන්ගෙන් වර්ෂයකට සියයට 8 කට (නියමිත දිනට ගෙවීම
සිදු කළහොත් වර්ෂයකට සියයට 3 ක අඩු කිරීමකට අවනත වනසේ) වැඩියෙන්
අය නොකළහොත් පමණකි. සාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා මහ බැංකුවේ වට්ටම්
අනුපාතිකය තවදුරටත්, අවසන් වරට පිළිගත් වෙන්බර් අනුපාතික සාමාන්‍යයට
වඩා වර්ෂයකට සියයට 1/8 ක්ව පැවතුණි.

විදේශීය මුදල් නොවිටු

නියම කරන ලද අනුපාතයන් යටතේ, ලංකාවේ ව්‍යාපාරික කටයුතු පවත්වා-
ගෙන යනු ලබන වෘණිජ බැංකු බලීන්, විශේෂිත විදේශීය මුදල් නොවිටු මිලදී
ගැනීම මහ බැංකුව මගින් තව දුරටත් පවත්වාගෙන යන ලදී. මෙම අනු-
පාතිකයන් (I අ) පරිශීථයේ (XII) වැනි සංඛ්‍යා අවහනෙහි දක්වෙයි.

ණය සහතික ක්‍රමය

මෙම ක්‍රමය යටතේ වී, රතුඑළු, බොම්බයි එළු, මිරිස්, අර්තාපල්, අන්තාසි
සහ එළවළු වගා කිරීම සඳහා වෘණිජ බැංකු විසින් සමුපකාර සමිති වෙත දෙනු
ලැබූ ණය මුදල් වලින්, ගෙවීම් පැහැර හැරෙන ප්‍රමාණයෙන්, සියයට 75 දක්වා
ගෙවීම අණවූව වෙනුවෙන් මහ බැංකුව සහතික කරයි. සහතික කිරීමේ ගාස්තු-
වක් වශයෙන් සියයට එකකින් අඩක් වෘණිජ බැංකු විසින් ගෙවිය යුතුය.
1969 දී වෘණිජ බැංකු විසින් දී ඇති රුපියල් 70,746,000 ක ණය මුදල් ප්‍රමාණයක්
මහ බැංකුව විසින් සහතික කරන ලදී.

මධ්‍යම හා දිගුකාලීන ණය.

වර්ෂය තුළදී රුපියල් 34,736,000 ක ප්‍රතිමූල්‍ය ණය,, ණයදෙන අයහන
වලට දෙන ලදී. මහ බැංකුව විසින් දෙනු ලැබූ ප්‍රතිමූල්‍ය ණය සඳහා පොළී
අනුපාතිකයන් 1969 අගෝස්තු 19 වැනි දින පහත සඳහන් අයුරු සංශෝධනය
කෙරිණ:-

- (අ) කෘෂිකර්මය හෝ කර්මාන්ත නගාලීම හෝ සංවර්ධනය සඳහා වර්ෂයකට සියයට 5 කි.
- (ආ) තේ පාලක තැන පොළියෙන් කොටසක් ගෙවනු, තේ කර්මාන්ත ශාලා නවීකරණයට සහ/හෝ අළුතෙන් ඉදි කිරීම සඳහා වන ණය මුදල් වල,
 - (1) දේශීය වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා වන ප්‍රතිමූල්‍ය ණය වෙනුවෙන් වර්ෂයකට සියයට 5 කි.
 - (2) විදේශ විනිමය වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා වන ප්‍රතිමූල්‍ය ණය වෙනුවෙන් වර්ෂයකට සියයට 7 කි.
- (ඇ) වෙළඳ, වෘණිජ හෝ ව්‍යාපාර නගාලීම හෝ සංවර්ධනය සඳහා වර්ෂයකට සියයට 6 1/2 කි.

මුදල් නිකුතුව

1969 අවසානයේදී සංසරණය වූ මුළු මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1, 212.7 ක් වූ අතර, එය 1968 අවසානයේදී පැවති සංඛ්‍යාවට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 30.8 කින් වැඩිවී තිබුණි. සංසරණයේ පැවති නෝට්ටු රුපියල් දශලක්ෂ 26.8 කින්ද, කාසි රුපියල් දශලක්ෂ 4.0 කින්ද, වැඩි විය.

1969 දෙසැම්බර් මාසයේදී නව රටාවකින් යුත්, රුපියල් සියයේ සහ රුපියල් දෙකේ මුදල් නෝට්ටු නිකුත් කරන ලදී. මෙම නෝට්ටු, “ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව” යන්නට සමානව ඉංග්‍රීසියෙන් සහ දෙමළෙන් නෝට්ටුවල ඉදිරි සහ පසුපස දැක්වුණු වචන භැරැණුවට සම්ප්‍රදායානුකූලව, මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ යයි විශ්වාස කරනු ලබන පොළොන්නරුවෙහි පිහිටි ප්‍රතිමාවෙහි ප්‍රතිරූපයක් සහිතව මීට කලින් නිකුත් කරන ලද ඒවාට සමානය. තව දුරටත් නිත්‍යානුකූල මුදල් වශයෙන් පවත්නා පැරණි රටාවෙන් යුත් නෝට්ටු සමග නව රටාවෙන් යුතු නෝට්ටු සංසරණයට ඇතුළත්ව ඇත.

විදේශ විනිමය හිමිකම් සහතික පත්‍ර ක්‍රමය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ලංකාණ්ඩුව වෙනුවෙන් විදේශ විනිමය හිමිකම් සහතික පත්‍ර ක්‍රමය පාලනය කිරීම තවදුරටත් කරගෙන යන ලදී.

අදායම් සහ වියදම්

වර්ෂය සඳහා මහ බැංකුවේ අදායම රුපියල් 54,643,000 ක් වූ අතර සංචිත සඳහා වෙන් කිරීම් සහ බැංකු ගොඩනැගිල්ලේ වටිනාකම ඍය වීම සඳහා වූ ප්‍රතිපාදනයද ඇතුළත්ව වියදම් රුපියල් 53,643,000 ක් විය. මුදල් නීති පනතේ 39 (අ) වගන්තියට අනුව ශුද්ධ ලාභය වූ රුපියල් 1,000,000 අතිරික්තයට එකතු කරන ලදී.

බැංකු පරිපාලනය

මුදල් නීති පනතේ 29 (i) වැනි වගන්තිය යටතේ බැංකු පරිපාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 1969 වර්ෂය තුළදී වාණිජ බැංකු භයක් පරීක්ෂා කරන ලදී. 1968 අංක 36 දරන පනතින් සංශෝධනය කළ පරිදි, 1961 අංක 65 දරන මුදල් පනතේ iii වන කොටසෙහි ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ කාර්යයන් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තවදුරටත් පවත්වාගෙන යන ලදී.

සංවර්ධන මූල්‍ය අංශය, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් මහ බැංකුව වෙත ලබා දෙන ලද ණය මාලාව හා බැඳුණු තේ කැරීමාන්තශාලා නවීකරණ යෝජනා ක්‍රමය අගැයීමෙහි තවදුරටත් නියුක්ත විය.